

Brüssel, 22.5.2018
COM(2018) 269 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

*Noorte kaasamine ja ühendamise ning nende mõjuvõime suurendamine – ELi uus
noortestrategia*

{SWD(2018) 168 final} - {SWD(2018) 169 final}

1. ELi uus noortestrategia

Noored on varmad võtma kontrolli oma elu üle, osalema ühiskondlikus tegevuses ja toetama teisi. Siiski on paljud ebakindlad oma tuleviku suhtes, sest on teadmata, kuidas mõjutavad töökohtade loomist, oskusi või demokraatia toimimist tehnoloogia areng, demograafilised suundumused, diskrimineerimine, sotsiaalne tõrjutus, võltsuudised ja populism. Noored peavad rohkem kui kunagi varem olema paindlikud ja suutma kohaneda kõnealuste väljakutsetega. Nad peavad omandama vajalikud oskused, et aidata kaasa jõuka, demokraatliku ja sidusa ühiskonna ülesehitamisele Euroopas ja mujal. Tänapäeva maailmas, kus kõik on omavahel üha enam seotud, muretsevad paljud noored selliste üleilmsete probleemide pärast nagu kliimamuutused, rahu ja julgeolek.

Hoolimata majanduse elavnemisest ja tööpuuduse vähenemisest võib jätkuvalt täheldada ebavõrdsust, sh põlvkondadevahelist ebavõrdsust. Esimest korda pärast Teist maailmasõda on reaalne oht, et praeguse põlvkonna noored on lõpuks kehvemal järjel kui nende vanemad¹. 16–29aastastest on 29 % vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus, 15–24aastastest 11,6 % ei õpi ega tööta (NEET-noored)² ja 15,9 % selle vanuserühma noortest on töötud (see määr on kaks korda suurem kui elanikkonna seas üldiselt). Sotsiaal-majanduslik ja demokraatiasisene tõrjutus käivad käsikäes³. Ebasoodsas olukorras olevad noored on üldjuhul vähem aktiivsed kodanikud ja neil on väiksem usaldus institutsioonide vastu. Samuti osalevad nad vähem liikuvusega seotud programmides, nt programmis „Erasmus+“.

Euroopa ei saa endale lubada noorte ande raiskamist, nende sotsiaalset tõrjumist või kõrvale jätmist. Lisaks sellele, et noored peavad saama ise oma elu kujundada, peavad nad ka kaasa aitama positiivsetele muutustele ühiskonnas. Euroopa uus solidaarsuskorpus annab tunnistust paljude noorte eurooplaste tahtest näidata üles solidaarsust abi vajavate inimeste ja paikade suhtes. See on põhiväärtus, millele tugineb Euroopa koostöö.

ELi juhid kinnitasid 2016. aastal vajadust võtta meetmeid noorte toetamiseks⁴. Bratislava tegevuskavaga⁵ võtsid ELi juhid kohustuse luua noortele paremad võimalused ning neid püüdlusi on pidevalt järgitud, näiteks Euroopa kõrgharidusruumi⁶ loomisel.

Selleks et noored saaksid ELi meetmetest täit kasu, peavad need toetama noorte püüdlusi, loovust ja annet. Noored omakorda toetavad ELi eesmärke – see põlvkond on varasematest parema haridusega ning kasutab kõige loovamalt info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat ning sotsiaalmeediat.

Koostoimes muude noori puudutavate poliitikavaldkondadega, nagu haridus ja tööhõive, tehakse ELis juba alates 2002. aastast noortepoliitika valdkonnas sihipäraselt koostööd, mis tugineb aktiivse osalemise ja võimalustele võrdse juurdepääsu tagamise põhimõtetele. Koostöö tulemusena tehti muudatusi liikmesriikide poliitikas ja õigusaktides ning paranes noorteorganisatsioonide suutlikkus. Mitu olulist väljakutset on siiski endiselt aktuaalsed, näiteks, kuidas kaasata rohkem eri taustaga noori, sealhulgas neid, kellel on vähem võimalusi, ning suurenda kaasamist rohujuure tasandil.

Kaasates noori naisi ja mehi ning andes neile mõjuvõimu, saab noortepoliitika panustada sellise maailmajao loomisse, kus noored saavad kasutada ära oma võimalused ning järgida

¹ Valge raamat Euroopa tuleviku kohta, märts 2017.

² Eurostati andmed (2016).

³ Eurofound – NEET-noori käsitlev osa (<https://www.eurofound.europa.eu/et/topic/NEETs>).

⁴ Komisjoni teatis „Investeering Euroopa noortesse“, COM(2016) 940 final.

⁵ <http://www.consilium.europa.eu/media/21250/160916-bratislava-declaration-and-roadmapen16.pdf>

⁶ https://ec.europa.eu/commission/news/towards-european-education-area-2025-2017-nov-14_en

euroopalikke väärtusi, nagu on kirjas komisjoni teatises „Euroopa identiteedi tugevdamine hariduse ja kultuuri kaudu“⁷.

ELi noortevaldkonna uuendatud koostöö võib aidata ületada praegust osalemisega kaasnevat paradoksi. Noortel on huvi poliitika vastu⁸ ja nad on ühiskondlikult aktiivsed: 53 % osaleb organiseeritud tegevuses, peaaegu kolmandik tegutseb vabatahtlikena ja ülejäänud toetavad teatavate eesmärkide saavutamist meediatähelepanu või tarbimisvalikute kaudu. Samas tundub, et noored eemalduvad traditsioonilistest osalemise vormidest. Sotsiaalse tõrjutuse riskirühma kuuluvad noored on kõikides valdkondades alaesindatud. Poliitikakujundajad peavad muutma osalemise kõikidele noortele kättesaadavaks: noortele suunatud meetmed peavad olema läbipaistvad, info nendest peab jõudma noorteni, olema edastatud ligipääsetaval viisil noorte eelistatud kanalite kaudu (nt sotsiaalmeedia) ning edendama noorte osalemist otsuste tegemisel.

2016. aasta detsembris avaldatud teatises⁹ võttis komisjon endale kohustuse edendada noorte osalust ka pärast 2018. aastat. Samuti kutsus nõukogu jätkama ja edendama tõhusat Euroopa koostööd noortevaldkonnas ka pärast 2018. aastat¹⁰.

Seega teeb komisjon ettepaneku võtta vastu ELi uus noortestrategie, et määratleda komisjoni ja liikmesriikide ühised kohustused selles valdkonnas, järgides täielikult subsidiaarsuse põhimõtet. Selleks et noortepoliitika eesmärkide saavutamist ELi rahaliste vahenditega veelgi tõhusamalt toetada, peab strateegia rakendamine kestma kuni järgmise mitmeaastase finantsraamistiku lõpuni. Strateegia prioriteetidid põhinevad usaldusväärsetel andmeallikatel,¹¹ välishindamisel,¹² Euroopa institutsioonide seisukohtadel ja 2017. aastal korraldatud konsultatsioonidel, mis olid osa algatustest „Year of Listening“¹³ ja „Uus Euroopa narratiiv“¹⁴. Neis on ühehäälselt rõhutatud, et ELi koostöö noortevaldkonnas on andnud käegakatsutavaid eeliseid, ning on toodud esile koostöö potentsiaal. Uus strateegia tugineb eelmise strateegia saavutustele, sellega parandatakse strateegia kättesaadavust, nähtavust ja mõju, et tagada noorte ulatuslikum osalus.

Põhimeetmete kokkuvõte:

- parandada **kõikide poliitikavaldkondade koostööd**, sealhulgas **ELi noortekoordinaatori** kaudu, et anda noortele võimalus rääkida kaasa ELi poliitika kujundamisel;
- **kontrollida** ELi noortepoliitikaga seotud kulutusi;
- algatada uus ja kaasavam **ELi noortedialoog**, pöörates erilist tähelepanu vähemate võimalustega noortele;

⁷ Komisjoni teatis „Euroopa identiteedi tugevdamine hariduse ja kultuuri kaudu“, COM(2017) 673 final.

⁸ Eurobaromeetri kiiruuring 455.

⁹ Komisjoni teatis „Investeering Euroopa noortesse“, COM(2016) 940 final.

¹⁰ Nõukogu järeldused Euroopa noortevaldkonnas tehtava koostöö strateegiliste väljavaadete kohta pärast 2018. aastat, mai 2017.

¹¹ Eurobaromeetri kiiruuring 455; Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat/web/youth/data/database>).

¹² SWD(2017) 280 ja SWD(2017) 281, hinnangu kohta ELi noortestrategiele.

¹³ Liikmesriikide, Euroopa Parlamendi, Regionide Komitee ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamused; struktureeritud dialoogi, sihtrühmade ja veebipõhiste konsultatsioonide ning sidusrühmade konverentsi tulemused. Vt lisatud talituste töödokumenti, milles käsitletakse avatud koordinatsiooni meetodi tulemusi noortevaldkonnas (2010–2018).

¹⁴ http://europa.eu/youth/have-your-say/new-narrative-for-europe_et

- kõrvaldada takistused ning **lihtsustada vabatahtliku tegevuse ja solidaarsusmeetmetega seotud liikuvust**;
- rakendada **noorsootöö tegevuskava**, et suurendada mitteformaalse õppe tunnustamist;
- tugevdada ELi noortepoliitika seotust ELi asjakohaste programmidega (**Erasmus+, Euroopa solidaarsuskorpus**).

2. Kaasamine, ühendamine, mõjuvõimu suurendamine

ELi noortevaldkonna koostöös tuleks ära kasutada kogu noortepoliitika potentsiaal. Koostöoga saab edendada noorte osalust demokraatias kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 165. Samuti saab koostöö kaudu toetada osalemist sotsiaalses, ühiskondlikus ja sotsiaalhariduslikus tegevuses (noorsootöö), et anda noortele eluks vajalikke oskusi, ning koostöö võib olla sillaks ühiskonna ja eelkõige ebasoodsas olukorras olevate noorte vahel.

Järgnevatel aastatel on strateegia eesmärk:

- luua noortele võimalus **ise oma elu kujundada, suurendada nende vastupanuvõimet** ning anda neile eluks vajalikke oskusi, et tulla toime tänapäeva kiiresti muutuvmas maailmas;
- julgustada noori saama **aktiivseteks kodanikeks, solidaarsusmeetmete ja positiivsete muutuste elluviijateks** Euroopa kogukondades, lähtudes ELi väärtustest ja Euroopa identiteedist;
- aidata ennetada **noorte sotsiaalset tõrjutust**;
- parandada **poliitiliste otsuste mõju noortele**, korraldades dialoogi ja võttes arvesse noorte vajadusi erinevates valdkondades.

Sel eesmärgil on noortepoliitika koostöö raames võetavatel meetmetel kolm tegevussuunda:

KAASAMINE: edendada noorte osalust demokraatias,

ÜHENDAMINE: tuua kokku noored kogu ELis ja väljaspool seda, et edendada vabatahtlikku tegevust, õpirännet, solidaarsust ja kultuuridevahelist mõistmist,

MÕJUVÕIMU SUURENDAMINE: toetada noorte mõjuvõimu suurendamist, edendades noorsootöö kvaliteeti, innovatsiooni ja tunnustamist.

Strateegia raames pööratakse erilist tähelepanu järgmistele aspektidele.

Kõikide noorte kaasamine: eesmärk on parandada kõikide noorte võimalusi, olenemata nende taustast või sotsiaalsest staatuses. Programmi „Erasmus+“ noortele suunatud algatused on kavandatud selliselt, et jõuda vähemate võimalustega noorteni, kes moodustavad üle 36 % toetusesaajatest¹⁵. Siiski on vaja võtta rohkem meetmeid, et muuta ELi noortepoliitika ning programm „Erasmus+“ tõeliselt kaasavaks.

Üleilmse ja kohaliku tasandi sidusus: noored on valmis tegelema üleilmsete probleemidega, eelkõige kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks. Samas saab noorte mõjuvõimu suurendamine alguse rohujuure tasandil ja sõltub noorte erinevast olukorrast. ELi

¹⁵ Programmi „Erasmus+“ 2016. aasta aruanne.

noortevaldkonna koostöö peaks võimaldama paremini kokku viia piirkondliku ja kohaliku tasandi poliitikakujundajaid ja praktikuid ning edendada noorte rohujuure tasandi algatusi.

Digivahendite kaasamine: digitehnoloogia on muutnud noorte elu mitmel viisil ja poliitikameetmete puhul tuleb arvesse võtta nii võimalusi kui ka probleeme, kasutada ära sotsiaalmeedia potentsiaali, anda noortele digioskused, õpetada kriitilist mõtlemist ja tagada meediapädevus.

2.1. KAASAMINE

Võttes arvesse arutelu Euroopa tuleviku üle, on nüüd õige aeg **kuulata noorte arvamust ja suurendada nende mõjuvõimu**, et nad saaksid oma unistused ellu viia.

Paljud soovivad osaleda poliitikas ning ootavad, et nende arvamust võetaks arvesse. Sageli on nad valimistesse või poliitiliste erakondade tegevusse vähem kaasatud kui vanemad elanikkonna rühmad, kuid neil on huvi poliitika vastu ning nad suhtuvad ELi positiivsemalt. Pärast 1980. aastat sündinud inimestest tunneb end ELi kodanikena 73 %, kuid enne 1946. aastat sündinud inimestest vaid 54 %¹⁶. Nagu on rõhutatud ELi kodakondsust käsitlevas 2017. aasta aruandes,¹⁷ on noorte kaasamine 2019. aasta Euroopa Parlamendi valimistel väga oluline.

Praegu toimib ELi noortepoliitika noortega peetava struktureeritud dialoogi kaudu,¹⁸ kuhu on alates 2010. aastast kaasatud üle 200 000 noore. Kuigi dialoogist on saanud mõjukas vahend, teeb komisjon ettepaneku astuda samm edasi ja dialoogi uuendada. Tuginedes lisaks algatuse „Uus Euroopa narratiiv“ raames saadud kogemustele, tuleks **dialoogi laiendada** väljapoole ELi temadega tegelevaid noorteorganisatsioone ning jõuda mitmekesisema publikuni, sealhulgas ka kohalikul tasandil. Struktureeritud dialoogi puhul peab rohkem arvestama ebasoodsas olukorras rühmadega, tuginedes näiteks programmi „Erasmus+“ kaasamis- ja mitmekesisuse strateegiale,¹⁹ ning kasutama ära noorte ekspertide ja teadlaste oskusteavet. Lisaks ELi olulistele noortekonverentsidele ja -kohtumistele on ELi noortedialoogi puhul kavas **võtta kasutusele uued alternatiivsed osalusvormid, sealhulgas korraldada internetipõhiseid kampaaniaid** Euroopa Noorteportaaliga seotud digiplatvormide kaudu. Dialoogi koordineeritakse ELi tasandil, noored saavad selles osaleda kõigil tasanditel ja dialoogi toetavad riikide töörühmad, kelle seiremeetmeid on kavas täiustada. Dialoogi mõju peab olema **läbipaistev ja nähtav**. Selleks et noored saaksid oma arvamuse kujundamisel toetuda faktidele ja argumentidele, on ülimalt oluline tagada juurdepääs kvaliteetsele teabele.

ELi tasandi koostöös on kavas keskenduda järgmistele tegevustele:

- **algatada uus ELi noortedialoog**, et võtta ELi poliitiliste otsuste tegemisel arvesse noorte erinevaid arvamusi;
- **koondada Euroopa Noorteportaal** ühtseks digitaalseks kontaktpunktiks noortele, kes soovivad osaleda ELi tegevuses;

¹⁶ Eurobaromeetri standarduuring nr 86, 2016.

¹⁷ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-118_et.htm

¹⁸ Struktureeritud dialoog on noortega konsulteerimise protsess 2010.–2018. aasta strateegia raames.

¹⁹ http://ec.europa.eu/assets/eac/youth/library/reports/inclusion-diversity-strategy_en.pdf

- **suurendada noorte osalust** Euroopa demokraatias, tagada juurdepääs usaldusväärsete allikate kinnitatud kvaliteetsele teabele ning edendada osalemist **Euroopa ja muudel valimistel**;
- **toetada osalemise õppimist** ja suurendada huvi osaleda programmi „Erasmus+“ kaudu osalusmeetmetes nii Euroopas kui ka väljaspool.

Liikmesriikidel soovitatakse keskenduda järgmistele tegevustele:

- **edendada dialoogi ja osalusmehhanisme kõigil otsustustasanditel**, näiteks noortekogude loomise kaudu, pöörates erilist tähelepanu tagasisidemehhanismidele ning erineva taustaga noorte kaasamisele. Näiteks võiks luua avaliku sektori asutustele töövahendid osalusprogrammide rakendamiseks;
- **edendada noorte sotsiaalset kaasatust ja kodanikuaktiivsust**, sh osalemist noorteorganisatsioonides ja internetis tegutsemist;
- noorsootöö raames ning koostöös formaalhariduse ja avaliku sektori asutustega **aidata noortel valmistuda osalemiseks** noorteparlamendis või simulatsioonides ning kodanikuhariduse ja meediapädevuse meetmetes;
- otsida uuenduslikke ja alternatiivseid **demokraatias osalemise vorme**;
- **kasutada olemasolevaid vahendeid**, näiteks algatuse „Uus Euroopa narratiiv“ raames loodud abivahendeid, et **edendada ELi käsitlevat arutelu**.

2.2. ÜHENDAMINE

Euroopa noortestrategia raames toetatakse noorte **võimalusi** vahetada kogemusi, teha koostööd ja osaleda ühiskondlikus tegevuses, lähtudes eelkõige Euroopa kontekstist.

Programmi „Erasmus+“ toel, mis on ELi programmidest üks edukamaid, võimaldatakse noortel mõelda suuremalt ning sõlmida sidemeid kogu Euroopas ja kaugemal. Noorte vahetusprogrammide ja vabatahtliku tegevuse kaudu käib aastatel 2014–2020 rohkem kui 500 000 osalejat välismaal kogemusi ja oskusi omandamas. Programmi „Erasmus+“ virtuaalne teabevahetus²⁰ võimaldab arendada dialoogi ELi ja Vahemere lõunapiirkonna riikide noorte vahel. Selline kogemus suurendab tööalast konkurentsivõimet, aitab paremini tundma õppida Euroopa väärtusi ja kasvatab sallivust²¹. EL peaks **laiendama noorte kokkusaamise uuenduslikke vorme**, kasutades samal ajal ära end juba tõestanud mooduseid, nagu noortevahetus ja noorteorganisatsioonide koostöö.

Noored osalevad üha rohkem vabatahtlikus tegevuses,²² kuid ainult 8 % teevad seda välismaal. EL on toetanud vabatahtlikku tegevust rohkem kui 20 aastat. Nüüd on kavas seda toetust laiendada, et pakkuda noortele uusi võimalusi solidaarsuse väljendamiseks ja leida töö- või praktikakoht näiteks Euroopa solidaarsuskorpuse raames. Selleks, et **kasutada täielikult ära kogu potentsiaali** ja tagada, et riiklikud kavad võimaldavad piiriülest liikuvust, peavad komisjon ja liikmesriigid tegema koostööd ning looma toetava poliitilise, õigusliku ja halduskeskkonna.

²⁰ <https://europa.eu/youth/erasmusvirtual>

²¹ http://www.researchyouth.net/documents/ray_policybrief_2014.pdf

²² Viimase 12 kuu jooksul on vabatahtlikus tegevuses osalenud 31 % noortest (6-punktiline tõus võrreldes 2014. aastaga, Eurobaromeetri uuring nr 455).

ELi tasandi koostöös on kavas keskenduda järgmistele tegevustele:

- **viia kokku noored kogu Euroopast ja kaugemalt**, võttes arvesse kogemusi, mis on saadud programmi „**Euroopa noored üheskoos**“²³ raames (Euroopa eri paigust pärit noori ühendavate võrgustike loomine) ning programmi „Erasmus+“ **virtuaalse teabevahetuse** ja muude noortemeetmete raames;
- **toetada poliitilise koostöö ja kogukonna arendamise kaudu Euroopa solidaarsuskorpuse tegevust**, eelkõige **ajakohastades ja laiendades nõukogu 2008. aasta soovitusi**, milles käsitleti **vabatahtlike piiriülest liikuvust**, ning arendada veelgi **Euroopa Solidaarsuskorpuse portaali**, et jõuda noorteni ja aidata rajada kogukonda;
- **suurendada programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse raames piiriülest õpirännet ja solidaarsusmeetmetes osalemist**, pöörates erilist tähelepanu vähemate võimalustega noortele.

Liikmesriikidel soovitatakse keskenduda järgmistele tegevustele:

- **ärgitada noori osalema solidaarsusmeetmetes**. Edendada selles valdkonnas tegutsevate organisatsioonide suutlikkuse suurendamist ja toetuskavasid, suurendada teadlikkust vabatahtliku tegevuse või kodanikuteenistuse võimalustest ja anda teavet nendega kaasnevate õiguste ja eeliste kohta. Riiklike kavade väljatöötamisel peavad liikmesriigid püüdma saavutada vastastikust täiendavust ja koostööd Euroopa solidaarsuskorpusega;
- **vaadata läbi ja kõrvaldada piiriüleseid solidaarsusmeetmeid takistavad õiguslikud ja haldustõkked**. Liikmesriigid peavad välja selgitama ja kõrvaldama tõkked (seoses sotsiaaltoetustega, tervisekindlustusega jne), mis takistavad noorte osalemist piiriülese vabatahtlikus tegevuses;
- **edendada vabatahtliku tegevuse tunnustamist ning õpiväljundite valideerimist**. Lisaks vabatahtliku töö ühiskondliku panuse väärtustamisele väärivad tööturul tunnustamist ka vabatahtlike omandatud oskused.

2.3. MÕJUVÕIMU SUURENDAMINE

Noorsootöö annab noortele ainulaadse kogemuse üleminekul täiskasvanuikka,²⁴ luues turvalise keskkonna enesekindluse saavutamiseks ja mitteformaalseks õppeks. Noorsootöö raames omandavad noored sellised võtmepädevused ja oskused nagu meeskonnatöö, projektijuhtimine, kultuuridevahelised pädevused, kriitiline mõtlemine ja probleemide lahendamine. Mõnel juhul annab noorsootöö juurdepääsu haridus-, koolitus- või töövõimalustele ja aitab vältida tõrjutust.

Selleks et neid hüvesid kasutada, on **vaja ulatuslikumalt tunnustada** noorsootöö raames läbitud mitteformaalset õpet, mis on eriti kasulik madala kvalifikatsiooniga noortele ning

²³ https://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus/funding/european-youth-together-eacea162018_en

²⁴ Ekspertide rühm „Noorsootöö ning mitteformaalse ja informaalse õppimise erilise rolli määramine noorte ees seisvatele väljakutsetele vastamisel, eriti üleminekul hariduse omandamiselt tööle“. http://ec.europa.eu/assets/eac/youth/library/reports/contribution-youth-work-summary_en.pdf

võimaldab parandada konkurentsivõimet ja ettevõtlusoskusi. Tunnustamist saab parandada, kui kasutada süstemaatilisemalt **kvaliteedivahendeid**.

Teisest küljest peavad ka noorsootöötajad ise kohanema noorte muutuvate vajaduste ja harjumustega ning **tehnoloogia arenguga**. Noorsootöötajad peavad täiendama oma oskusi, et mõista võrgukeskkonnas noorte ees seisvaid probleeme ja digiõppe pakutavaid uusi võimalusi, mis lähtuvad Euroopa kodanike digipädevuse raamistikust²⁵ ja digiõppe tegevuskavast²⁶. Paljudes Euroopa piirkondades on noorsootöö rahastamist kärbitud²⁷ ning selliseid investeeringuid on seetõttu sageli keeruline teha.

ELi tasandi koostöös on kavas keskenduda noorsootöö tegevuskava rakendamisele, et parandada noorsootöö kvaliteeti, innovatsiooni ja tunnustamist ning

- töötada välja **praktilised vahendid** ja neid levitada, et tagada kvaliteetne noorsootöö;
- toetada rohujuuretasandi algatusi, mille eesmärk on parandada programmi „Erasmus+“ raames **tehtava noorsootöö tunnustamist, edendada innovatsiooni ja suurendada suutlikkust**;
- toetada vastastikust õppimist ja koguda teavet **digitaalse noorsootöö, noorsootöötajate oskuste ja noorsootöö rahastamise** kohta.

Liikmesriikidel soovitatakse keskenduda järgmistele tegevustele:

- **parandada kvaliteeti:** kvaliteedi hindamise vahendid ja süsteemid, mida kasutatakse noorsootöötajate koolitamisel, peavad arvesse võtma noorte muutuvat elukorraldust ja moodustama osa laiemast kvaliteedikäsitlusest, mille eesmärk on suurendada organisatsioonide mõjuvõimu;
- **kohaneda digivõimalustega:** noorsootöö struktuuri, meetodeid ja kommunikatsioonikanaleid tuleb kohandada digimaailmale vastavaks. Noorsootöös tuleb kasutada tehnoloogiat ja pedagoogilisi tavasid, mis aitavad suurendada noorte juurdepääsu digivahenditele ja õpetavad nendega toime tulekut. Noorsootöötajate koolitus ning olemasolu korral ka noorsootöö kutse- ja pädevusstandardid peavad hõlmama digitaalset noorsootööd;
- **edendada tunnustamist:** selleks, et suurendada noorsootöö väärtust selles tegevuses osalevate noorte jaoks, tuleb kooskõlas nõukogu soovitusel mitteformaalse ja informaalset õppe valideerimise kohta ja oskuste arendamise tegevuskavaga²⁸ töötada välja sobivad ja aktsepteeritavad tunnustamisvahendid;
- **kaasata kõik noored, eelkõige need, kellel on vähem võimalusi:** noorsootöö annab ainulaadse võimaluse jõuda kõige haavatavamate noorteni ja tegeleda nende konkreetsete vajadustega.

²⁵ Tuntud ka kui DigComp.

²⁶ COM(2018) 22 final.

²⁷ Uuring „Working with young people: the value of youth work in the EU“, ICF-GHK, 2014, Euroopa Komisjon.

²⁸ Hariduse ja koolituse strateegiline raamistik 2020 (2015/C 417/04), Euroopa uus oskuste tegevuskava, COM(2016) 381 final.

3. Tõhus, suunatud ja ühtne rakendamine kõikides valdkondades

3.1. Valdkondadevaheline koostöö

Noorte olukord Euroopas on erinev ja väljakutsed, millega tuleb tegeleda, on seotud mitmesuguste poliitikavaldkondadega. Hoolimata positiivsetest suundumustest, nagu kõrghariduse tähtsuse suurenemine ning haridussüsteemist varakult lahkuvate noorte arvu ja noorte töötuse määra (mis on siiski veel kõrge) vähenemine,²⁹ ootavad suured väljakutsed, mis sageli on omavahel seotud, ikka veel lahendamist. Nende seas on noorte väga kõrge tööpuudus teatavates liikmesriikides, piirkondades ja elanikkonna rühmades, noorte suurenev vaesus, ebakindlad töösuhted, ebavõrdne juurdepääs kvaliteetsele haridusele või tervishoiuga seotud probleemid.

Seepärast on ELi prioriteet noorte tööpuuduse ning mittetöötavate ja mitteõppivate noorte (NEET-noored) kõrge määra vähendamine, mida toetatakse konkreetsete algatustega. Igal aastal on rohkem kui 3,5 miljonit noort saanud kasu 2013. aastal käivitatud noortegarantiist. Euroopa Sotsiaalfondi ja noorte tööhõive algatuse raames investeeritakse ajavahemikul 2014–2020 noorte tööhõive meetmetesse 14,5 miljardit eurot. Vaatamata edusammudele on ELi noortestrategias ja liikmesriikides noortegarantii rakendamist käsitlevas hindamisaruandes rõhutatud vajadust viia kokku noored ja tööhõivesektorid ning jõuda tõhusamalt NEET-noorteni, kelle ees on mitmesuguseid takistusi. Lisaks sellele on kolmandate riikide kodanike integreerimise tegevuskavas³⁰ ja lapsrändajate kaitset käsitlevas teatises³¹ tunnistanud noorte sisserändajate ja pagulaste integratsiooni toetamise tähtsust.

Mitte kõigis kaheksas tegevusvaldkonnas³² ei saavutatud positiivseid tulemusi; hindamisaruande kohaselt olid valdkonnad liiga laialivalguvad. Ükski liikmesriik ei käsitlenud kõiki nimetatud valdkondi, sest kõik valdkonnad ei olnud võrdselt olulised.

Komisjon teeb ettepaneku kasutada tõhususe suurendamiseks järgmist kaheosalist lähenemisviisi:

1) tugevdada ELi tasandil kõikides poliitikavaldkondades noortekeskset lähenemist:

- **tagada, et noorte mured jõuavad ELi poliitikakujundajateni**, eelkõige **ELi noortekoordinaatori** kaudu, kellest saab Euroopa Komisjoni ja noorte kontaktisik. ELi noortekoordinaatori ülesanne on anda nõu noortepoliitika eest vastutavale volinikule; aidata tagada tihedas koostöös ELi institutsioonide, asutuste ja liikmesriikidega ELi meetmete koordineerimine ja sidusus ning suurendada teadlikkust ELi tegevusest nimetatud valdkonnas; teavitada ELi noortedialoogi tulemustest ja anda noortele tagasisidet Euroopa Noorteportaali ja ELi noortestrategia platvormi³³ kaudu;

²⁹ Lisatud talituste töödokument, milles käsitletakse noorte olukorda ELis.

³⁰ COM(2016) 377 final.

³¹ COM(2017) 211 final.

³² Haridus ja koolitus, tööhõive ja ettevõtlus, tervis ja heaolu, osalus, vabatahtlik tegevus, sotsiaalne kaasatus, noored ja maailm ning loovus ja kultuur.

³³ ELi noortekoordinaator töötab nõustajana noortepoliitika eest vastutava peadirektoraadi talituses. Koordinaatori ülesanne on juhtida komisjoni nimel ELi noortedialoogi, analüüsida noorte arvamusi ELi kohta ja noortedialoogi tulemusi ning jagada neid komisjoni asjaomaste talitustega, suhelda Euroopa Parlamendi ja riiklike poliitikakujundajatega. Koordinaator on ka noorte ja nende esindajate jaoks esmane kontaktpunkt, ta juhib koostöös komisjoni muude asjaomaste talitustega noortele suunatud teavitus- ja teabevahetusmeetmeid.

- suurendada noorte jaoks **ELi meetmete läbipaistvust**, sh kontrollida ELi noortemeetmetega seotud kulusid³⁴;
- edendada noori kaasavaid **poliitikakujundamise osalusmudeleid**, nt **noorte poliitikalaborid**³⁵;
- **toetada liikmesriike noorsoopoliitika kujundamisel** tõendite kogumise, vastastikuse õppimise ja heade tavade (mis hõlmavad uusi vahendeid nagu vastastikused eksperdihinnangud ja vastastikune nõustamine) jagamise kaudu;
- anda noorsookoostöö vahendite abil (vastastikune õppimine, tõendite kogumine, noortekoordinaator, noortedialoog) oma panus, et edendada **valdkondadevahelisi noortealgatusi** nagu noortegarantii, Euroopa praktikantide võrgustik³⁶ ja tegevuskava „Tartu call for a Healthy Lifestyle“³⁷;

2) tõsta strateogia keskmesse järgmised tegevused: komisjon kutsub liikmesriike üles pöörama suuremat tähelepanu sihtmeetmetele, millega rakendatakse ELi prioriteete riiklikul tasandil ning mis tuleb kindlaks määrata **riiklikes tegevuskavades**.

Nendes kavades tuleb tähelepanu pöörata noorsoopoliitika ja muude poliitikavaldkondade koostööle, mis peaks toetuma olemasolevatele haldamismehhanismidele (nt noortegarantii riikliku tasandi mehhanismid).

Selleks et suurendada sidusust poliitikameetmete ja programmide rakendamisel, peab tegevuskavadega tagama, et programmi „Erasmus+“ rakendavate riiklike **asutuste rahvusvaheline koostöö**³⁸ oleks tihedalt seotud riiklikes tegevuskavades määratletud valdkondadega.

Kõikidel otsustustasanditel tuleb tõhustada **valdkondadevahelist koostööd**, et luua sünergiat ja vastastikust täiendavust ning suurendada noorte osalust. Liikmesriigid peavad julgustama noori ja muid sidusrühmi looma ühiseid algatusi, näiteks hariduse, tööhõive, digiarengu, spordi, kestlikkuse ja rahvusvahelise koostöö valdkonnas, kasutades täielikult ära ELi rahastamisvõimalusi.

Algatuse „Year of Listening“ raames osutasid sidusrühmad 2017. aastal järgmistele probleemsetele valdkondadele, kus tuleks meetmeid võtta: haridus ja koolitus; tööhõive ja ettevõtetus; tervis, sealhulgas vaimne tervis; vaesus ja sotsiaalne tõrjutus; sisserändaja taustaga noorte³⁹ integreerimine; internet ja meediapädevus; kestlikkus ja kliimamuutused.

³⁴ See hõlmab üksikisikute rahastamist, hinnangute kasutamist selleks, et vältida aruandluse ja andmete kogumisega seotud täiendavat halduskoormust, eelkõige selliste programmide puhul nagu „Erasmus+“, Euroopa solidaarsuskorpus, tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programm, programm „Horisont 2020“, programm „Loov Euroopa“, programm „Kodanike Euroopa“, programm „Õigused, võrdõiguslikkus ja kodakondsus“, ELi terviseprogramm, programm „Erasmus noortele ettevõtjatele“, noorte tööhõive algatus, Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid, noorte põllumajandustootjate kava (ühine põllumajanduspoliitika), ELi humanitaarabi vabatahtlikud, Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahend.

³⁵ Kolme naaberriigi noorte esimene poliitikalabori kohtumine toimus 2017. aastal (<https://blogs.ec.europa.eu/eupolicylab/>).

³⁶ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1147>

³⁷ https://ec.europa.eu/sport/news/20170922-ewos-navracsics-health-call-tartu_fr

³⁸ Programmi „Erasmus+“ riiklike asutuste korraldatud üritused.

³⁹ Välismaal sündinud noored ja kohalikud, kuid välismaal sündinud vanemaga noored moodustasid ELis 2014. aastal 15–29aastastest 20 % ja 2000. aastate alguses alanud rändajate sissevoolu tõttu kasvab see osakaal kiiresti.

3.2. Mitmetasandiline ja kaasav juhtimine

Juhtimist tuleb parandada järgmistes valdkondades.

Tõenditel põhinev poliitika kujundamine ja seire. Tõhus rakendamine põhineb kindlatel tõenditel. **Noori puudutavate näitajate tulemustabel** on hea vahend noorte olukorra jälgimiseks. ELi koostöö puhul peaks täiendavalt uurima **poliitikanäitajate** kasutamist, et strateegia rakendamist kontrollida⁴⁰. ELi teadusprojektide rahastamise poliitika on kavas läbi vaadata 2019. aastal, et teha asjakohased järeldused selle valdkonna kohta.

Fookus ja paindlikkus. Strateegia keskendub ELi liikmesriikide ühistele noorsoopoliitika prioriteetidele, võimaldades samas paindlikkust meetmete võtmisel, et kohendada ELi prioriteete vastavalt riigi oludele. Nõukogu peaks koostama koos komisjoniga **ELi kolmeaastase töökava**.

Kaasav juhtimine. Uus **platvorm** suurendab sidusrühmade rolli strateegia rakendamise koordineerimisel, pakkudes võimalusi vahetada teavet tegevuste ja tulemuste kohta. Komisjon korraldab noorteorganisatsioonide, kodanikuühiskonna organisatsioonide, ELi institutsioonide ja sotsiaalpartnerite esindajatele temaatilisi kohtumisi.

Ühtlustatud aruandlus ja hindamine. Komisjon koostab iga kolme aasta järel rakendusaruande, mis põhineb liikmesriikide poolt ja Noortevikis⁴¹ esitatud teabel ja näitajatel. See hõlmab ka teavet ELi programmide kasutamise kohta poliitiliste eesmärkide saavutamisel. Komisjon teostab 2023. aastal vahehindamise ja võimalik, et 2024. aastal vaadatakse meede läbi. Liikmesriike kutsutakse üles tegema sama.

Vastastikune õppimine ja heade tavade levitamine. Eksperdirühmad jätkavad poliitiliste suuniste ja praktiliste vahendite koostamist ja heade tavade jagamist. Strateegia pakub vastastikuseks õppimiseks uusi vahendeid, nagu vastastikune hindamine ja nõustamine. Strateegia puhul järgitakse süstemaatilisemat lähenemisviisi seoses noortele suunatud teabe kvaliteediga ning teavitus- ja levitustegevusega, toetudes olemasolevatele võrgustikele.

ELi programmide ja vahendite kasutamine. Strateegia raames edendatakse selliste ELi programmide ja vahendite nagu programm „Erasmus+“, Euroopa solidaarsuskorpus, Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid, „Horisont 2020“ (sh Marie Skłodowska-Curie meetmed), „Loov Euroopa“ ning nende õigusjärglaste tõhusat kasutamist. Komisjon kutsub liikmesriike üles kasutama ELi, riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi rahastamisallikate sünergiaid.

Järeldused ja järgmised sammud

Noortel on õigustatud soov kujundada oma tulevikku Euroopa Liidus. Liit peab neile vastu pakkuma paremaid võimalusi ja reageerima nende muredele.

Strateegia eesmärk on luua kaasava ja digitaalse dialoogi kaudu ELi ja noorte vahel tugevam side, saavutada tõhusaid tulemusi prioriteetide seadmise ja meetmete võtmisega, luua tõhusam struktuur noorte ideede kogumiseks ja edastamiseks ning jagada teavet noorte toetuseks võetud meetmete kohta.

Kavas on suurendada valdkonna rahastamist ELi vahenditest. Noortestrategie eesmärk on suurendada sidusrühmade osalustunnet, kaasates rohkem noori ja luues uusi platvorme ELis ja väljaspool. Paindlik prioriteetide seadmine ja rakendamine ELi tasandil võimaldab kõikide

⁴⁰ Lisatud komisjoni talituste töödokumendis esitatud ettepanek, milles käsitletakse avatud koordineerimise meetodi tulemusi.

⁴¹ <https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/en/youthwiki>

valitsemistasandite pädevust arvesse võttes kohandada strateegiat vastavalt kohalikele oludele ja Euroopa Komisjoni toetusel.

Komisjon kutsub nõukogu üles kinnitama ettepanekus esitatud ELi noortestrategie (2019–2027), tuginedes noorsooaldkonna arengueesmärkidele,⁴² mis esitati 2018. aasta aprillis ELi noortekonverentsil.

Lisaks kutsutakse nõukogu üles võtma vastu töökava aastateks 2019–2021, võttes arvesse käesolevas teatises esitatud meetmeid, mida on täpsemalt kirjeldatud komisjoni talituste töödokumendis avatud koordineerimise meetodi tulemuste kohta.

⁴² <http://www.youthgoals.eu/>